

OSKARBIE
Nigdy
NIEPRZEBRANYM
KOŚCIOŁA SWIETEGO KATHOLICKIEGO
KSIEGA WTORA

To jest,

O Drzewie Krzyża Świętego na którym Chrystus Pański podziękać raczył dla Zbawienia Narodu Ludzkiego.

Która się dzieli na dwie Części.

W Pierwszej, wważaj się Opinie z Krony matericy tego Drzewa Przenaswietłego,

W Drugiej, podziie się nauką, iaką ma być oddawana uciążliwość Krzyżowi Świętemu.

W LVBLINIE,
V Iānū Wieczorkowicza I. K. M. Typ. R. P. 1655.

HISTORIA. KROTKA,

Ecce Crucem Domini, fugite partes aduersae. In Laud.

Adorabimus in loco tibi steterunt pedes eius, Psal. 131.

Onależeniu Drzewa Krzyża Świętego w Hierusalem.
Z A czasu Sylwestra Papieża Roku Pánstwiego 325. Helena Męca Konstantyna Wielkiego wejście od Pana Boga naprawiona i abala do Jezusalem Szkieł Krzyża Świętego, natcoś tym Śbawiciel świata Chrystus Pan od Śydon był ołczyszony / który Śydzi na wieczne zapomnienie meści tego / na jednym miejscu gleboło byli zakopali / pospolu z drugimi dwoma krzyżani / których lotowice oraz z Pánem nášym cierpieli. Niż Chrześcianie wiedzieli o tamtym miejscu / często tam nawiedzali / y nabożeństwa tam swoje modlitwy odprawowali. Cieprzyjaciele Chrystusa wobec im tego przepędzili / postawił natym miejscu Salwanus Boga niej mierzonej Wenery / y Kościol i tamże zbudowali Paganstie swej Synagogi / aby Chrześcianie tam chodząc na nabozzeń two / zdalił się miejsce Śbawiciela swego Chrystusa Pana brzydką Wenere dwośc / dla czego Chrześcianie odtrącili się od tamtego swego nabozieństwa i y tam przestały bywać / zaczym też o to miejsce Krzyża Pániego / poślo wzapomnienie / żejuż potym przypłodnego iż Chrześcianie o nim nic nie wiedzieli.

Gdy tedy Helena Święta do Jezusalem przybyła / Kibis now wifistickich Śydowstich zwoląby / pytała się iż o Krzyżu Jezusza Chrystusa wkrzyżowanego : K śmierci im pogroźili / aby iey prawdziwość powiedzieli / kiedyby byl Krzyżego sakryty : czym bedą przestrażeni / naftarzego który się miedzy nim iżnajdował Judas imieniem / onego wydał. Ten wiedząc z tradicie / przekonawszy iż o Krzyżu Panińskim / musiał o nim powiedzieć / kedy byl zakopany.

Drudzy zas piśo osobliwie Venerabilis Beda latko skry się powie / że y ten o nim nie wiedział: ale obawiając się śmierci y mał / którymi go postrajono / prośil goraco Pana Boga / aby mu rące iż obiawić to miejsce Krzyża Świętego / y tak z obiawieniem Boskiego / kedy byl gleboło zakopan / ono oznajmil. Tedy Helena Święta obaliły on Kościół y Salwan Wenery wyrzucając ją zazala kopac náonym miejscu / y tam znalazła trzy Krzyże gleboło zakopane

2 Historia o znalezieniu Krzyża S.
zakończenie Titul Chrysuła Panem ob pisanym. Była tedy
wielka radość wifiskich Chrześcian / y Penu Bogu Wici i wesele
im czynili.

A iż nikt mogli rejeździć / Którzy by z tych trzech Krzyżów był wła-
sny Chrysuła Pana / ydy stym rade czynili / iakim sposobem miał
go poznali : z pośredzenia Boga / przyniesiono tam na Golwas-
cia trup / jednego z których umarłego do pogrzebienia / zdejmując
takim myśl p. Bog do serca podał / aby one przyje do tego umarłego
przykładali / y za Ktorego by dotchnieniem ten umarły powstał / tacy
by ten ma być przed bójmy Krzyż na którym Chrysuł Pan Zbawiciel
ciel świata śmiertę padł. Gdy tacy luden y drugi Krzyż przykla-
dano do tego trupa / a nā to emperatōr nie niewiedział. Potym trzech
Krzyż Ktory był przedziwie Chrysułom / iako przekłosie dotchnie-
tego umarłego / zatoczyły powstał. Oczym miedzy innymi Zjistro-
nym Seuerus Sulpitius Sac. Hist. Lib. 2. to piše. Nec mo-
ra. inquit, quasi Dei nutu funeris extinti solennibus Exe-
quiis concursuq; omnium ferebro corpus eripitur, duabus
prius frustra Crucibus admotis: At ubi Christi patibulo atta-
ctum, dictu mirabile, trepidantibus cunctis funus excus-
sum, & interspectatores suos astitit: Crux reperta dignoq;
ambitu consecrata &c.

Obaczysz tak Cid en Judas Žyd / Ktory oznajmili miejsce
Krzyża Chrysułowego / zefal Chrześcianinem / y Christem Święty
przyjął / Ktoremu dano imię Cyriacus, o Ktorym Venerabilis
Peda sub die 1. May in Martyrologio, tak wspomina. Hierosolimis. Passio Sancti Iudei sive Cyriaci Episcopi, cui reue-
latum est lignum Dominice Crucis. Baronius także in altero
suo Martyrologio.

Helena Święta znalazła tak wielki starb Krzyż Pana / na
tymże miejścu zbudowała wielki Kościół / w którym
iego wielką czeszcę zezsztyle / ułożony to dc skrzynie srebrne. W
pierwszej części posłala Synowi swojemu Konstantynowi Cesarszowi do
Czeregosz

3 Historia o Znalezieniu Krzyża S.
Czeregoszu albo Konstantynopolu / Ktorego Mleśia on nad ten
czas seroko mury rospieszczeli / y samo Mleśie Bostonie zdob-
bil / y nowym go Krzyżem nazwał. Konstantyn z wielką radością
przyjawił się tak zacny y nieosiącony y Eleynot : Piątwieksza częśc
tego Drzewa Świętego dał opranic w złoto / y ono drogiem kro-
mieniem / y perłami przyzdrobił do Krzyża posłal / dla Ktorego
tam Kościół z wielkim posłem pod Titledem Sanctæ Crucis in
Hierusalem zmieniał Drugo Część tego Drzewa Świętego
sobie ofiaril / y do starbus posłował / udzieliając go do Kościola śpe-
go w Konstantynopolu / Ktorego też niemala partykuła wlożysk
do Obrazu (wego z moradżu ulanego) Ktory był na jednym wyso-
kim stupie / z drogiego Kamienia Porphyrytu / w pojednodku ryn-
ku wystawili. Helena też Święta / wystawiła także tam Kościół
bardzo wielki Krzyżowi Świętemu / y on starbami y bogodamkami
dotarczonymi obogaciła : przy tym wiele starbow rozdała na ebo-
glach / po ufsz. fit. d. enych Królestwach Wschodnich. A przez
życząc tam wiele lat w Hieruzalem na nabożeństwie / poza
tym wróciła sie do Krzyża / aby pretko żywota
swego osiemdziesiąt lat malac światobliwies
dotknęły / pełna uczynków dobrych.

Baronius in Annal. ad Ann.

336

337

PIERWSZA

206